

The Usage Potential of Social Network Sites for Educational Purposes

Serhat Bahadır KERT¹ and Asiye KERT²

Abstract

Nowadays, It is remarkable that increase the variety of Social Network Sites (SNSs) and number of SNS users. Sharing of the videos, photos, texts and sounds can be possible by using the SNSs, at the same time, online games which are embeded in them lead to growth in interest in these sites. In this context, in the study, usage of the SNSs by students were surveyed, and views of the students, pertinent to usage of these environments for educational purposes, were taken. Results were presented with percentage and frequency tables and the views related to using of SNSs for educational purposes analyzed by using Chi-square tests.

Keywords: Social network sites (SNSs), social interaction, online learning, interaction.

Extended Abstract

Purpose

During the teenages, the great deal of emotional communication network of individuals occurs with friends. For that reason, online environments providing to communicate with their friends and meeting to new friends are very desirable for teenagers. In this context, online social network environments are effective sites which can be used as constructivist and social cognitivist learning sites. Because, these two theoretical approaches are based on individual orientation, interaction with environmental factors and self-control, which are also supported by social network sites. With the view of all the theoretical and practical features of social network sites, In this study, usage of the SNSs by students were surveyed, views of the students, pertinent to usage of these environments for educational purposes, were taken and analysed.

---

¹Yıldız Teknik Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, sbkert@yildiz.edu.tr

²Güngören Endüstri Meslek Lisesi, esiye@hotmail.com

Method

In the study, Descriptive(survey) method was used. The study group of this study consisted of 330, 303 (%91.2) male and 27 (%8.18) female, high school students attending to Gungoren Technical and Vocational High School in the Fall Term of the 2009-2010 academic year. Students were selected using random sampling method and their opinions, pertinent to SNSs and SNSs' usability in a learning environment role, were collected through a survey of 15 items which were prepared by researcher. Survey was divided to three parts. The first part asked for demographic features, the second part asked the students to define SNS preferences of them, and the last part asked for opinions on SNSs usability in a learning environment role. Data, which were collected from survey, were presented through percentage frequency tables and results were analyzed with chi-square tests.

Results

The study indicated that %99.4 of students are using Facebook as the SNS, and %86.09 of them accessing the SNS from their homes. The most proportion of students(%39.4) think that the time spent by using SNS are not waste of time. These systems are generally used to communicate with friends (%95.36), share photos or videos (%79.47) and find old friends(%79.14). It was stated that %89.40 of students participated the study are members of different social groups.

The results of chi-square analysis showed that the difference of opinions related to using SNSs as learning environments were statistically significant favor of positive opinions ($\chi^2 = 9.73$, $p < .05$). Additionally, these positive opinions weren't influenced whether being member a social group or not ($\chi^2 = 3.64$, $p > .05$) and whether the length of time of using a SNS ($\chi^2 = 6.08$, $p > .05$).

Conclusion

In view of data obtained through the survey, it can be said that usage of SNSs sites are popular among the high-school students, and generally the sites are accessed from homes by students. Additionally, in the study it was found that SNSs were substantially used for the purpose of communication. Prospectively, it can be said that interests in these sites won't be reduced in the near future since much of the students don't think to leave from SNSs. In the study, the most positive results were obtained related to using SNSs as learning environments. Especially, it is important that positive thoughts don't change whether the students want to leave from SNS or not. According the results, these were suggested below:

1. The SNSs, which are commonly used for purposes like communicating or sharing files with friends, can be used in the learning environments as communication and sharing tools.
2. In view of the user potential, SNSs may be used for the purpose of creating massive collaborative learning environments.
3. The qualitative studies to be done related to usage of SNS may provide emerging more detailed data in this field.
4. It may be emerged that the new data related to whole learner groups by examining the usage of SNS among the different age groups.

Sosyal Ağ Sitelerinin Eğitsel Amaçlı Kullanılma Potansiyelleri

Serhat Bahadır KERT¹ ve Asiye KERT²

Öz

Günümüzde, Çevrimiçi ortam üzerinde oluşturulan sosyal ağ sitelerinin (SAS) çeşitliliğinde ve kullanıcı sayılarındaki artış dikkat çekmektedir. Bu sitelerin kullanımıyla, fotoğraf, video, metin, ses gibi çoklu ortam bileşenlerinin paylaşımı mümkün olabilmekte aynı zamanda çevrimiçi oyun uygulamalarıyla sitelere olan ilgi artmaktadır. Bu bağlamda, yapılan çalışmada, sosyal ağ sitelerinin öğrenciler tarafından kullanımı sorgulanmış, ve bu ortamların eğitsel amaçlı kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler yüzde frekans tabloları ile sunulmuş ve sosyal ağ sitelerinin öğrenme ortamı rolünde kullanılmasına ilişkin görüşler ki-kare analizleri ile test edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Sosyal ağ siteleri (SAS), sosyal etkileşim, çevrimiçi öğrenme, etkileşim.

Giriş

Günlük hayat içerisinde, yoğun iş temposu ve hızlı yaşam bireysel ilişkileri de etkilemekte ve yalnızlaşmayı beraberinde getirmektedir. Bu yalnızlaşma süreci insanları yeni arayışlara yöneltmektedir. Özellikle gençler için arkadaşlık ilişkileri ve arkadaşları büyük önem taşımaktadırlar (West, Lewis & Currie, 2009). Arkadaşlarıyla iletişim kurabilecekleri ortamlar ve yeni arkadaşlarıyla ortaya çıkacak paylaşım bu yaş grubuna oldukça cazip gelmektedir. Arkadaşlık ilişkileri hem sosyal bir kazanç olarak hem de psikososyal gelişim boyutuyla önem kazanmaktadır (Steinfeld, Ellison, Lampe, 2009). Pfeil, Arjan & Zaphiris (2009), Myspace örneği üzerinden yaptıkları çalışmada ilk gençlik dönemindeki bireylerin yetişkinlere göre arkadaş sahibi olmaya daha fazla eğilimli oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Bu bağlamda çevrimiçi sosyal etkileşim ortamları, yaşam hızından etkilenmeden, insanların birbirleriyle iletişim kurabildikleri, aynı zamanda kurdukları iletişimi kişisel ve toplumsal paylaşımlara dönüştürebildikleri ortamlar olarak

---

¹Yıldız Teknik Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, sbkert@yildiz.edu.tr

²Güngören Endüstri Meslek Lisesi, esiye@hotmail.com

görülmektedir. Öncelikli olarak bu iletişim yapısının neden çevrimiçi ortam üzerinde geliştiğinin incelenmesi gerekmektedir. İnternet kullanımı Tablo 1’de görüldüğü gibi 2000’li yıllardan günümüze çok büyük bir hızla artmıştır. Bu artışın sonucu olarak günümüzde dünya toplam nüfusunun %25’i İnternet kullanıcılarından oluşmaktadır. Başka bir ifadeyle dünya üzerindeki ortalama her 4 kişiden 1’i bulunduğu bölgeden İnternet bağlantısı kurabilmekte ve çevrimiçi uygulamalara katılabilmektedir. Üstelik bu ortam üzerinden her türlü çoklu ortam paylaşımını eşzamanlı ve eşzamansız olarak sağlayabilmektedir.

Tablo 1. Dünya İnternet kullanım istatistikleri (Internetworldstats, 2009)

Bölge	Nüfus (2009)	İnternet kullanıcısı (2000)	İnternet kullanıcısı (2009)	İnternet kullanıcıları oranı (2009) %	2000-2009 arası gelişim
Afrika	991,002,342	4,514,400	67,371,700	6.8	1,392.4
Asya	3,808,070,503	114,304,000	738,257,230	19.4	545.9
Avrupa	803,850,858	105,096,093	418,029,796	52.0	297.8
Orta Doğu	202,687,005	3,284,800	57,425,046	28.3	1,648.2
Avustralya	34,700,201	7,620,480	20,970,490	60.4	175.2
Kuzey Amerika	340,831,831	108,096,800	252,908,000	74.2	134.0
Latin Amerika	586,662,468	18,068,919	179,031,479	30.5	890.8
TOPLAM	6,767,805,208	360,985,492	1,733,993,741	25.6	380.3

Dünya genelindeki yaygın İnternet kullanımının 2000’li yılların ortalarından itibaren sosyal ağ sitelerine yöneldiği söylenebilir. Sosyal ağ siteleri genel olarak çevrimiçi ortamda, bireylerin genel amaçlar çerçevesinde birbirleriyle etkileşim kurmasını ya da görüşlerini paylaşmasını kolaylaştıran topluluk biçimleri olarak tanımlanmaktadır (Mahajan, 2009). Hızla artan bu sanal topluluklar o kadar ilgi görmüştür ki günümüzde dünya üzerinde farklı dillerde oluşturulmuş aktif olarak 200’ün üzerinde sosyal ağ sitesi bulunmaktadır. Bu siteler varlıklarını kullanıcıları tarafından devam ettirmekte ve bu sitelerin içerikleri kullanıcıların eklediği içeriklerle her geçen gün zenginleşmektedir

(Tredinnick, 2006). Facebook, Friendster ve Myspace gibi sosyal ağ siteleri, bireylerin görsel kimliklerini oluşturabilecekleri aileleri ve arkadaşlarıyla paylaşabilecekleri bir ortam sunarlar (Mazer, Murphy & Simonds, 2009). Sosyal ağ siteleri, temelde bireyler arasındaki ilişkilerin kuvvetlendirilmesine değil ama sürdürülmesine olanak sağlayan ortamlardır. Donath ve Boyd (2004), sosyal ağ sitelerinin; bireyler arasındaki güçlü bağların artışından ziyade zayıf bağların oluşturulmasına ve kullanıcıların sosyal kazanımlarının arttırılmasına yönelik servisler olduklarına vurgu yapmışlardır. Sosyal ağ sitelerinin geçmişleri e-posta sunucularının kullanımına ve çevrimiçi ilan tahtalarına kadar uzanmaktadır (Shelton, 2009). Kullanıcı içerikleriyle bir Web geliştiricisinin güncelleme hızından çok daha hızlı bir biçimde güncellenen ortamlar sunan sosyal ağ siteleri, çekiciliklerini her geçen gün arttırmaktadırlar. Üyelik temelli olarak tasarlanan bu ortamlar, özel ya da genel olarak gruplanabilen mesajlar ve resimler ile yenilikçi bir iletişim biçimi sunmaktadırlar (Pempek, Yermolayeva & Calvert, 2009). Gelişim hızlarına bakıldığında kısa bir sürede bu çevrimiçi ortamların günlük hayatımızda daha köklü bir biçimde yer aldıkları ve çok farklı yaş gruplarından bireyleri kullanıcıları arasına ekledikleri görülebilir (Waters, Burnett, Lamm & Lucas, 2009). Günümüzde en yaygın olarak kullanılan sosyal ağ sitesi olarak bilinen Facebook, kullanıcıların arkadaş gruplarıyla kolay iletişim kurmak için tasarlanmıştır (West, A., Lewis, J. & Currie, P., 2009). Bu site Tablo 2' de tanımlanan özellikleriyle dikkat çekmektedir.

Tablo 2. Facebook kullanım istatistikleri (Facebook, 2009)

Genel Gelişim Özellikleri	300 milyondan fazla aktif kullanıcı Aktif kullanıcıları %50'si her gün düzenli olarak bağlanmakta En fazla artış gösteren kullanıcı grubu 35 yaş ve üzeri
Kullanıcı yoğunluğu	Kullanıcıların sahip olduğu ortalama arkadaş sayısı 130 Her gün dünya genelinde Facebook üzerinde geçirilen zaman 8 milyar saat
Uygulamalar	2 milyardan fazla fotoğraf her ay upload ediliyor 14 milyondan fazla video her ay siteye yükleniyor 2 milyar parçadan fazla içerik (çevrimiçi bağlantılar, haberler, blog mesajları, notlar, fotoğraflar, vs.) her hafta paylaşılıyor. Sitede 45 milyondan fazla aktif kullanıcı grubu var
Uluslararası gelişim	Sitenin 70'den fazla tercümesi var

Boyd ve Allison (2007), sosyal ağ sitelerini, temel niteliklerini üç ana madde altında özetleyerek; sınırlı bir sistem üzerinde açık ya da yarı açık bir profil oluşturmaya imkan sağlayan, paylaşımda bulunmak isteyen kullanıcıların açık bir biçimde listelendiği ve bireylerin bu listelerle diğerleri arasında eşleştirmeler yapabildiği web servisleri biçiminde açıklamışlardır. Göze çarpan bu etkileşim özellikleri sosyal ağ sitelerinin kullanımına yönelik kullanıcı profilinin analizini bu alanda yapılabilecek çalışmalar açısından gerekli kılmaktadır.

Öğrenme Ortamı Rolünde Sosyal Ağ Sitelerinin Kullanımı

Çevrimiçi ortam üzerindeki karakteristik özellikleri incelendiğinde, sosyal ağ siteleri; bireyler arası iletişimi, çoklu ortam paylaşımını, işbirliğini desteklemektedir. Bu kavramlar özellikle sosyal bilişsel kuram ve oluşturma öğrenme kuramının öğrenme sürecine yönelik önermeleriyle örtüşmektedir. Oluşturma yaklaşım, bilginin karşılıklı etkileşim ve yansımalar sonucunda zihinde oluşturulduğunu savunmaktadır (Vygotsky, 1994). Öğrenme, zihinsel yapılandırmalarla birey tarafından gerçekleştirildiğinden bu ortamların, bireylerin çevreleriyle etkileşim içerisinde olacağı, zengin öğrenme yaşantıları geçirebilecekleri bir şekilde düzenlenmeleri gerekli görülmektedir. Oluşturma öğrenme ortamında birey daha önce zihninde yapılandırılmış bilginin doğruluğunu sınıama, yanlışlarını düzeltme ve eğer gerekli ise önceki bilgilerinin yerine yenilerini koyma olanağına kavuşmaktadır. Oluşturma yaklaşım içerisinde, gerçek durumlara dayalı sorun çözme, işbirliği, bireysel olarak keşfetme özellikleri dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, bireysel yönlendirme esnekliği, iletişim ve çoklu ortam paylaşım özellikleri nedeniyle sosyal ağ sitelerinin, oluşturma yaklaşımda ifade edilen öğrenme ortamını destekleyebilecekleri söylenebilir.

Sosyal ağ sitelerinin bir öğrenme destek sistemi olarak kullanılabilme nitelikleri, sosyal bilişsel kuram açısından da analiz edilebilir. Sosyal bilişsel kuram; davranışların oluşmasında çevresel ve bilişsel faktörlerin nasıl etkileşime girdikleri üzerine odaklanmakta ve öğrenmenin sosyal bir çevrede oluşumu üzerinde durmaktadır

(Ormrod, 1999). Bu kuramsal çerçeve içerisinde, insan davranışları; bilişsel, davranışsal ve çevresel faktörler arasındaki sürekli etkileşim ile açıklanmaktadır (Bandura, 1995). Özellikle ifade edilen bu iki öğrenme kuramının özellikleri incelendiğinde, çevrimiçi ortam içerisinde öğrenme ortamları olarak sosyal ağ sitelerinin incelenmesi gerekli görülmüştür. Bu analiz çerçevesinde özellikle öğrencilerin bu ortamları hangi amaçlarla kullandıkları ve siteleri kullanma alışkanlıkları incelenmiş ve analiz edilmiştir. Kullanıcıların, sosyal etkileşim ortamlarının birer öğrenme ortamı rolünde kullanılabilirliğine ilişkin görüşlerinin bu bağlamda önemli olduğuna inanılmaktadır.

Yöntem

Evren ve Örneklem

Yapılan çalışma, anket sonuçlarının değerlendirilmesine yönelik olarak betimsel modele göre desenlenmiştir. Araştırmanın evrenini 2009-2010 eğitim öğretim yılının 1. döneminde İstanbul Güngören Teknik Lise ve Endüstri Meslek Lisesi' ne devam etmekte olan öğrenciler oluşturmuştur. Araştırma örneklemini ise basit rasgele küme örnekleme tekniği ile evren içerisinde seçilen 10 sınıftaki toplam 330 öğrenci meydana getirmiştir. Örneklemi oluşturan öğrencilerin yaş grubu 15-18 arasında değişmektedir. Aynı zamanda örnekleme yer alan öğrencilerin % 91,82' i (303 kişi) erkek, %8,18 i (27 kişi) kız öğrencilerden oluşmuştur.

Veri Toplama Aracı

Öğrencilerin sosyal ağ sitesini kullanma alışkanlıkları ve ortama ilişkin görüşlerini almak amacıyla araştırmacılar tarafından 15 soruluk bir anket oluşturulmuştur. Anket sorularını geliştirirken ilgili alan yazından yararlanılmış ve 3 alan uzmanının görüş ve önerileri doğrultusunda ankete son hali verilmiştir. Anket 3 kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda demografik özellikler (cinsiyet, yaş, İnternet kullanma durumları) ile ilgili sorular, ikinci kısımda sosyal ağ sitelerinin kullanımına yönelik öğrenci profillerinin çıkarılmasına ilişkin

sorular ve üçüncü bölümde ise sosyal ağ sitelerinin öğrenme ortamı rolünde kullanılma potansiyeli ve buna ilişkin öğrenci görüşlerinin alınmasına yönelik sorular yer almaktadır.

Verilerin Analizi

Anket sonucunda elde edilen verilerin analiz edilmesinde araştırma sorularına uygun olarak frekans, yüzde dağılımı ve tekli-çoklu ki-kare analizi kullanılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Katılımcıların İnternet Kullanma Durumları

Bu bölümde, katılımcıların İnterneti kullanma süreleri ile ilgili veriler sunulmuş ve yorumlanmıştır. Katılımcılara ne kadar süredir İnternet bağlantısı kullandıkları sorulmuştur. Öğrencilerin İnternet bağlantısı kullanma sürelerine göre dağılımları Tablo 3' de sunulmuştur.

Tablo 3: Katılımcıların İnternet bağlantısını kullanma süreleri

<i>İnternet bağlantısını ne kadar süredir kullanıyorsunuz?</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
1 Yıdan Az	41	%12,42
1-3 Yıl	105	%31,82
3-5 Yıl	107	%32,42
5-7 Yıl	56	%16,97
7 Yıdan Fazla	21	%6,36
TOPLAM	330	%100

Tablo 3' de de görüldüğü gibi öğrencilerin %32, 42' si (107 kişi) 3-5 yıl ,%31,82' si (105kişi) 1-3 yıl süresinde İnternet bağlantısı kullanmaktadırlar. Öğrencilerin yaş grubunun 15-18

olduğu göz önüne alınırsa Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin büyük çoğunluğunun lise çağına gelmeden önce İnternet kullanmaya başladıkları görülmektedir.

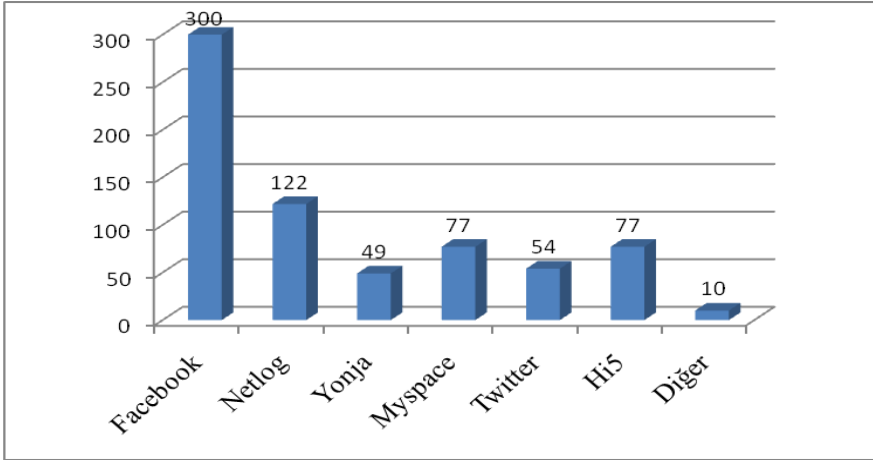
Katılımcıların Sosyal Ağ Sitelerini Kullanma Durumları

Katılımcıların sosyal ağ sitelerini kullanım profillerini belirlemek amacıyla herhangi bir sosyal ağ sitesine üye olup olmadıkları, üye olan öğrencilerin hangi sosyal ağ sitelerine, ne kadar zamandır üye oldukları ve sosyal ağ sitesine en çok bağlandıkları ortamlar sorulmuştur. Ayrıca sosyal ağ sitesinde geçirdikleri süreye ilişkin düşüncelerini belirlemeye yönelik sorular sorularak da zaman kullanımı konusunda farkında olma durumu belirlenmek istenmektedir. Katılımcıların sosyal ağ sitesini kullanma durumlarına göre dağılımları Tablo 4'te sunulmaktadır.

Tablo 2: Öğrencilerinin SAS kullanma durumlarına göre dağılımları

<i>Bir SAS kullanıyor musunuz?</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Evet	302	%91,52
Hayır	28	%8,48
Toplam	330	%100

Tablo 2' de de görüleceği üzere öğrencilerin % 91,52' si (302 kişi) herhangi bir sosyal ağ sitesine üyedir. Sosyal ağ sitesine üye olmayan öğrenci sayısı (28 kişi) oldukça azdır. Sosyal ağ sitesine üye olan öğrencilerin hangi sosyal ağ sitelerine üye olduklarını belirlemek amacıyla bir soru sorulmuş ve bir öğrencinin birden fazla sosyal ağ sitesine üye olabileceği varsayılarak sosyal ağ siteleri listesinden çoklu seçim yapmaları istenmiştir. Herhangi bir sosyal ağ sitesine üye olan 302 öğrencinin hangi sosyal ağ sitesine üye olduklarına ilişkin verilerinin dağılımı Grafik 1' de verilmektedir.

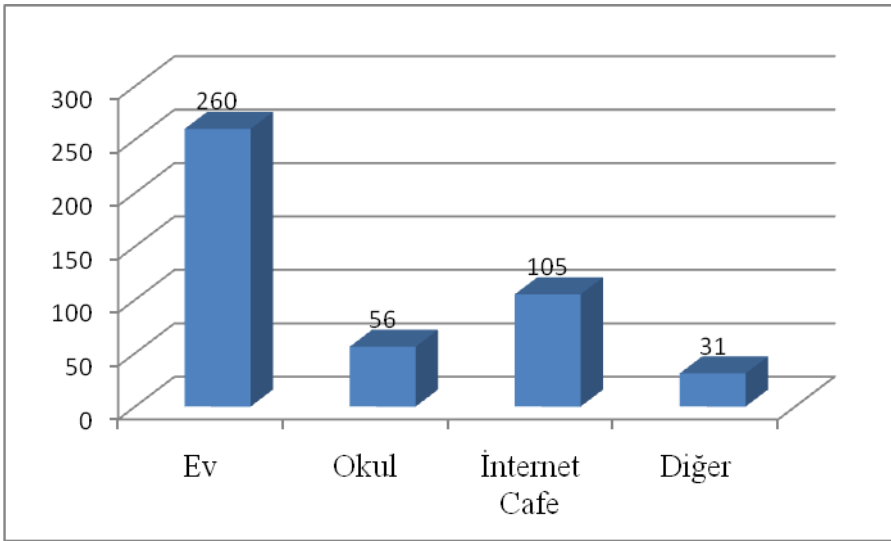
Grafik 1. Katılımcıların üye oldukları sas'lara göre dağılımları

Grafik 1'de de görüldüğü üzere, herhangi bir sosyal ağ sitesine üye olan öğrencilerin en fazla tercih ettikleri sosyal ağ sitesi (%99,34) Facebook' tur. Daha sonra sırasıyla Netlog (%40,40), Myspace (%25,50) ve Hi5 (%25,50) sitelerinin yer aldıkları görülmektedir. Herhangi bir sosyal ağ sitesine üye olan öğrencilerin sadece 2 tanesinin Facebook' a üye olmayıp, bu site dışındaki sosyal ağ sitesi ya da sitelerini kullandıkları görülmektedir. Sosyal ağ sitesine üye olan öğrencilerin ne kadar zamandır herhangi bir sosyal ağ sitesine üye oldukları ile ilgili veriler Tablo 3'te sunulmaktadır.

Tablo 3. Katılımcıların üye oldukları sosyal ağ sitelerine üye olma sürelerine göre dağılımları

SAS'sine ne kadar zamandır üyesiniz?	f	%
1 Yıdan Az	86	%28,48
1-3 Yıl	166	%54,97
3-5 Yıl	37	%12,25
5-7 Yıl	9	%2,98
7 Yıdan Fazla	4	%1,32
TOPLAM	302	%100

Tablo 3'te de görüldüğü üzere, herhangi bir sosyal ağ sitesine üye olan öğrencilerin, sosyal ağ sitesine üye olma süreleri incelendiğinde katılımcılar arasında en yüksek oran (%54,97) "1-3 Yıl" seçeneğidir. Bunu %28,48 oranı ile "1 Yıdan Az" seçeneği izlemektedir. Sosyal ağ sitelerine üye olan öğrencilerin sosyal ağ sitesine en sık bağlandıkları ortamları çoklu seçim olarak işaretlemeleri istenmiş ve elde edilen verileri dağılımı Grafik 2' de gösterilmiştir.

Grafik 2. Katılımcıların sosyal ağ sitesine en sık bağlandıkları ortamlar

Grafik 2' de görüldüğü gibi, öğrencilerin sosyal ağ sitesine en sık bağlandıkları ortam ev (%86,09) dir. İkinci olarak İnternet cafe (%34,77) dir. 31 öğrenci "Diğer" seçeneğini işaretlemiş ve iş yeri, akraba, komşu gibi ortamlardan bağlandıklarını belirtmişlerdir. Elde edilen bu veriler ışığında sosyal ağ sitelerinin katılımcılar tarafından farklı ortamlarda kullanabildiği ve bu sitelere özellikle ev bilgisayarlarından bağlanmanın tercih edildiği görülmektedir. Farklı Sosyal ağ sitesine üye olan öğrencilere sosyal ağ sitesinde geçirdikleri süreye ilişkin düşünceleri sorulmuş ve elde edilen verilerin dağılımı Tablo 4' te verilmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların sosyal ağ sitesinde geçirdikleri süreye ilişkin düşünceleri

<i>Sosyal ağ sitelerinde geçirdiğiniz sürenin zaman kaybı olduğunu düşünüyor musunuz?</i>		
	f	%
Evet	91	%30,13
Hayır	120	%39,74
Kararsızım	91	%30,13
Toplam	302	%100

Tablo 4'te de görüldüğü gibi, sosyal ağ sitesine üye olan öğrencilerin %39,74'ü (120 kişi) sosyal ağ sitesinde geçirdikleri sürenin zaman kaybı olmadığını, %30,13'ü (91 kişi) sosyal ağ sitesinde geçirdikleri sürenin zaman kaybı olduğunu düşünmektedir. Sosyal ağ sitesine üye olan öğrencilerin %30,13' ü (91 kişi) "Kararsızım" seçeneğini işaretlemiştir.

Öğrencilere yakın bir zamanda üye oldukları sosyal ağ sitesinden ayrılmayı düşünüp düşünmedikleri sorulmuş ve verilen cevaplar Tablo 5'te özetlenmiştir.

Tablo 5: Katılımcıların üye oldukları sosyal ağ sitesinden ayrılma düşünceleri

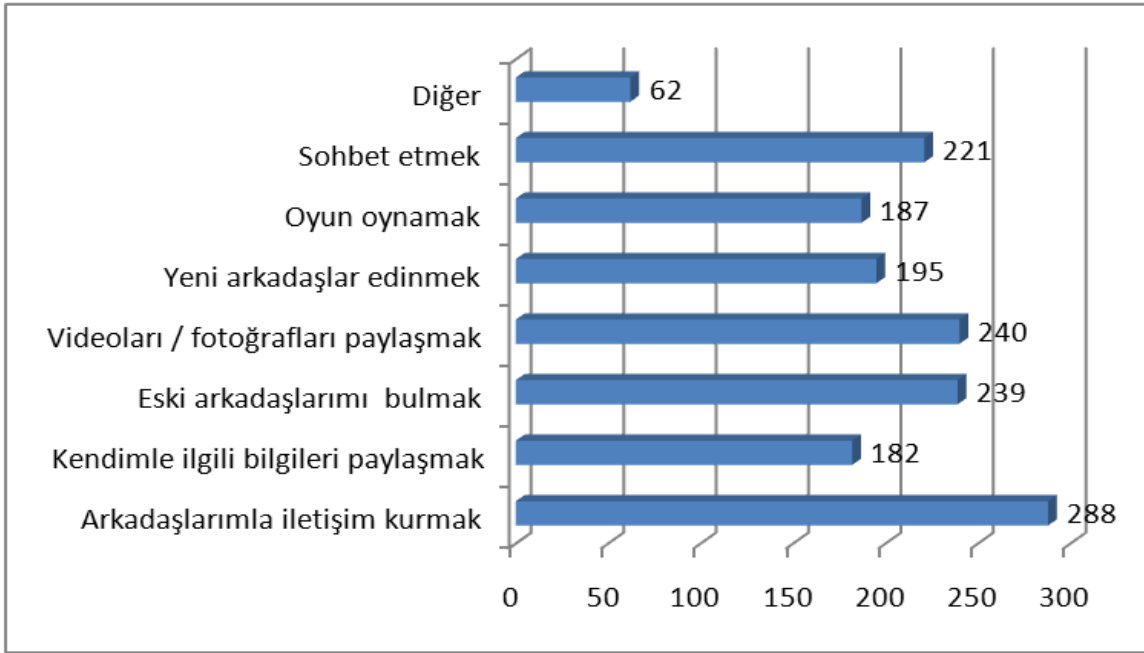
<i>Üye olduğunuz sosyal ağ sitesinden ayrılmayı düşünüyor musunuz?</i>		
	f	%
Evet	44	%14,57
Hayır	258	%85,43
Toplam	302	%100

Tablo 5 incelendiğinde, sosyal ağ sitesine üye olan öğrencilerin %85,43' ü sosyal ağ sitesi üyeliğinden ayrılmayı düşünmediklerini belirtmektedir. Öğrencilerin sadece %14,57'si sosyal ağ sitesinden ayrılmayı düşünmektedir. Tablo 4' te verilen veriler ile birlikte değerlendirildiği zaman öğrencilerin %30,13 'ü (91 kişi) sosyal ağ sitesinde geçirdikleri

sürenin zaman kaybı olduklarını düşünmelerine rağmen, bu öğrencilerin 51,65' i (47 kişi) sosyal ağ sitesinden ayrılmayı düşünmediği ortaya çıkmaktadır.

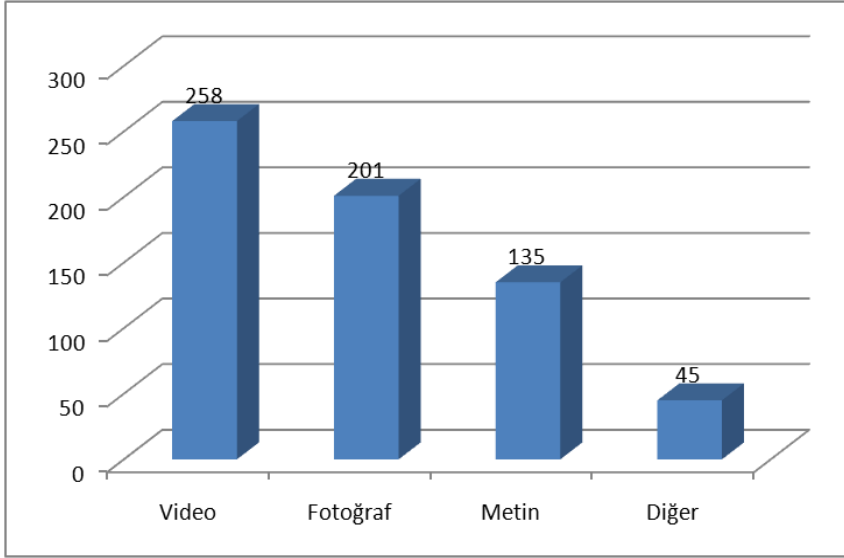
Sosyal Ağ Sitelerinin Öğrenme Ortamı Rolünde Kullanılma Potansiyeli

Sosyal ağ sitelerinin öğrenme ortamı rolünde kullanılma potansiyelini belirlemek amacıyla; öğrencilerin sosyal ağ sitesini kullanma amacı, öğrencilerin en çok paylaştıkları çoklu ortam türleri, üye oldukları sosyal gruplar ve sosyal ağ sitelerinin eğitim amaçlı kullanılmasına ilişkin düşüncelerini belirlemeye yönelik sorular sorulmuş ve elde edilen veriler değerlendirilmektedir. Sosyal ağ sitelerine üye olan öğrencilerin sosyal ağ sitelerini kullanma amaçlarına ilişkin dağılımlar Grafik 3' de verilmektedir.

Grafik 3. Katılımcıların sosyal ağ sitelerini kullanma amaçları

Grafik 3' te yer alan veriler incelendiğinde, öğrenciler sosyal ağ sitelerini en çok arkadaşlarıyla iletişim kurmak (%95,36), hoşlarına giden videoları/ fotoları paylaşmak (%79,47), eski arkadaşlarını/ tanıdıklarını bulmak (%79,14) amacıyla kullanmaktadırlar. Sosyal ağ sitelerine üye olan öğrencilerin sosyal ağ sitesinde, paylaşım amacıyla en çok tercih ettikleri çoklu ortam türüne ilişkin dağılımlar Grafik 4'te gösterilmiştir.

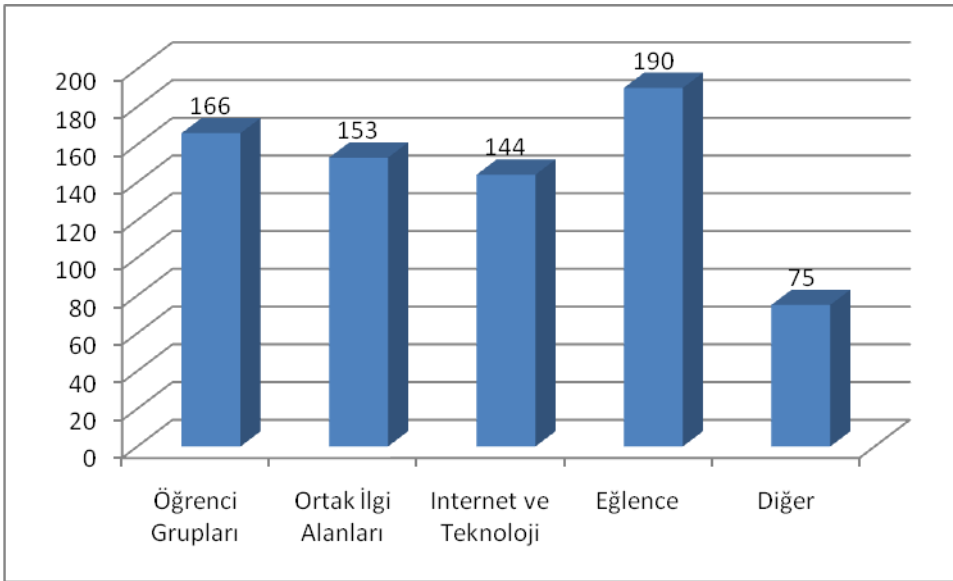
Grafik 4. Katılımcıların en çok paylaştıkları çoklu ortam türü

Grafik 4 incelendiğinde, sosyal ağ sitelerine üye olan öğrencilerin sosyal ağ sitesinde paylaşım amacıyla en çok tercih ettikleri çoklu ortam türleri sırası ile Video (258), Fotoğraf (201) ve Metin (135)' dir. Sosyal ağ sitesi kullanan öğrencilere, sosyal ağ sitesinde üye oldukları herhangi bir sosyal grup olup olmadığı sorulmuş ve verilerin cevaplar Tablo 6' da özetlenmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların sosyal ağ sitesinde bir sosyal gruba üye olma durumları

Bir Sosyal Gruba Üye misiniz?	f	%
Evet	270	89,40%
Hayır	32	10,60%
Toplam	302	100%

Tablo 6' da görüldüğü gibi, sosyal ağ sitesi kullanan öğrencilerin %89,40' ı (270 kişi) bir sosyal gruba üye olduklarını, 10,60%' u (32 kişi) bir sosyal gruba üye olmadıklarını belirtmektedir. Sosyal ağ sitesi kullanan öğrencilerin, bu sitelerde üye oldukları grupların faaliyet alanlarına göre dağılımları Grafik 5' te verilmiştir.

Grafik 5. Öğrencilerin üye oldukları grup (grupların) faaliyet alanlarına göre dağılımı

Grafik 5 incelendiğinde öğrencilerin sırasıyla %62,91(190 kişi) oranıyla eğlence amaçlı gruplara, %54,97 (166 kişi) oranıyla öğrenci gruplarına, %50,66 (153 kişi) oranıyla ortak ilgi alanları ile ilgili gruplara üye oldukları görülmektedir. Sosyal ağ sitesi kullanan öğrencilerin sosyal ağ sitelerinin öğrenme ortamı olarak kullanılabilmesine olan inançları sorgulanmış ve elde edilen veriler Tablo 7’de özetlenmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin sosyal ağ sitelerinin öğrenme ortamı olarak kullanılabilirlerine olan inançları (fikri olmayanlar dahil edilerek)

Sosyal ağ sitelerinin öğrenme ortamı olarak kullanılabilirlerine

inaniyor musunuz?

	<i>f</i>	<i>%</i>
Evet	137	%45,36
Hayır	90	%29,80
Fikrim yok	75	%24,83
Toplam	302	%100

$\chi^2 = 20.78; sd=2; p=.00$

Tablo 7 incelendiğinde, öğrencilerin İnternet sitelerinin eğitim amaçlı kullanımlarına ilişkin inançlarında anlamlı bir farklılaşma olduğu sonucuna varılabilir ($\chi^2 = 20.78$, $p < .05$). Sosyal ağ sitesi kullanan öğrencilerin %43,71' sinin (132 kişi) sosyal ağ sitelerinin eğitim amaçlı kullanılabilmesine inandıklarını ifade etmişlerdir. Fikrim yok görüşleri dışarıda bırakılarak Evet ve hayır görüşleri arasındaki farklılaşma incelenmiş ve sonuçlar Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Öğrencilerin sosyal ağ sitelerinin öğrenme ortamı olarak kullanılacaklarına olan inançları (fikri olmayanlar hariç tutularak)

<i>Sosyal ağ sitelerinin öğrenme ortamı olarak kullanılacaklarına inanıyor musunuz?</i>		
<i>musunuz?</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Evet	137	%60.35
Hayır	90	%39.65
Toplam	227	%100

$\chi^2 = 9.73$; $sd=1$; $p=.00$

Tablo 8' de görüldüğü gibi sosyal ağ sitelerinin eğitim amaçlı kullanılabilmesini ifade eden öğrencilerle, bu soruya olumsuz yanıt veren öğrencilerin görüşleri arasındaki oran olumlu yönde anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır ($\chi^2 = 9.73$, $p < .05$). Anket sorularına verilen cevaplar içerisinde sorular arasındaki ilişkiler de çoklu kay kare analizi ile sorgulanmıştır. Sosyal ağ sitelerinin öğrenme ortamı olarak kullanılabilmesine ilişkin görüşler ile, katılımcıların bir sosyal ağ sitesine üye olma süreleri arasındaki ilişki sorgulanmış ve sonuçlar tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Sosyal ağ sitesine üye olma süreleriyle sitelerin öğrenme ortamı olarak kullanılabilirlikleri arasındaki ilişki

Sosyal ağ sitelerinin öğrenme ortamı olarak kullanılabilirliklerine inanıyor musunuz?		Bir sosyal ağ sitesine üye olma süresi				Toplam
		1 yıldan Az	1-3 yıl arası	3-5 yıl arası	5 yıldan fazla	
Evet	f	32	78	19	8	137
	%	10.6	25.8	6.3	2.6	45.4
Fikrim Yok	f	33	46	9	2	90
	%	10.9	15.2	3.0	0.7	29.8
Hayır	f	21	42	9	3	75
	%	7	13.9	3.0	1	24.8
Toplam	f	86	166	37	13	302
	%	28.5	55	12.3	4.3	100

$\chi^2 = 6.08$; $sd=6$; $p=.41$

Tablo 9 incelendiğinde, sosyal ağ sitelerinin öğrenme amaçlı kullanımına ilişkin görüşlerin, kullanıcıların bu sitelere üye olma süreleriyle değişmediği görülmektedir. ($\chi^2 = 6.08$, $p > .05$). Sosyal ağ sitelerinin öğrenme amaçlı kullanımına ilişkin görüşler ile, sitelerin içerisinde bir sosyal gruba üye olma durumları arasındaki ilişki incelenmiş, sonuçlar Tablo 10' da gösterilmiştir.

Tablo 10. Sosyal ağ sitelerinde bir sosyal gruba üye olma durumlarıyla sitelerin öğrenme ortamı olarak kullanılabilirlikleri arasındaki ilişki

Sosyal ağ sitelerinin öğrenme ortamı olarak kullanılabilirliklerine inanıyor musunuz?		Bir sosyal gruba üye olma durumu		Toplam
		Üye	Üye Değil	
Evet	f	126	11	137
	%	41.7	3.6	45.4
Fikrim Yok	f	76	14	90
	%	25.2	4.6	29.8
Hayır	f	64	11	75
	%	21.2	3.6	24.8
Toplam	f	266	36	302
	%	88.1	11.9	100

$\chi^2 = 3,64; sd=2; p=.16$

Tablo 10 incelendiğinde, sosyal ağ sitelerinin öğrenme amaçlı kullanımının ilişkin görüşlerin bu siteler üzerinde bir sosyal gruba üye olma durumuyla ilişkili olmadığı görülmektedir ($\chi^2 = 3.64, p > .05$). Son olarak sosyal ağ sitelerinden ayrılma isteğiyle bu sitelerin öğrenme ortamı olarak kullanılabilirliğine ilişkin görüşler arasındaki ilişki sorgulanmış ve sonuçlar Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11: Sosyal ağ sitelerinden ayrılma isteği ile sitelerin öğrenme ortamı olarak kullanılabilirlikleri arasındaki ilişki

Sosyal ağ sitelerinin öğrenme ortamı olarak kullanılabilirliklerine inanıyor musunuz?		Sosyal etkileşim sitesinden ayrılma isteği		
		Evet	Hayır	Toplam
Evet	f	23	114	137
	%	7.6	37.7	45.4
Fikrim Yok	f	13	77	90
	%	4.3	25.5	29.8
Hayır	f	8	67	75
	%	2.6	22.2	24.8
Toplam	f	44	258	302
	%	14.6	85.4	100

$\chi^2 = 1.46; sd=2; p=.48$

Tablo 11 incelendiğinde, sosyal ağ sitelerinden ayrılma isteğiyle bu sitelerin öğrenme amaçlı kullanılabilirliğine ilişkin görüşlerin birbirleriyle ilişkili olmadığı görülmektedir ($\chi^2 = 1.46, p > .05$).

Sonuç ve Öneriler

Çalışmadan elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, sosyal ağ sitelerinin kullanımının lise öğrencileri arasında oldukça yaygın olduğu görülmektedir. Buldukları farklı

ortamlardan bu sitelere bağlanan öğrenciler yoğun olarak evlerinden sitelere erişimi sağlamaktadırlar. Gençler için 10'lu yaşların sonlarında ve 20'li yaşlarda arkadaşlıklar çok önemlidir, bu bağlamda iletişim kurmak, bu yaş grubu bireyler arasında oldukça önemli bir ihtiyaç olarak görülmektedir(Pahl & Pevalin, 2005). Yapılan çalışmada, sosyal ağ sitelerinin büyük oranda iletişim amaçlı kullanılması alan yazında yer alan kuramsal bilgileri destekler nitelikte olmuştur. Geleceğe yönelik olarak, özellikle, katılımcıların büyük bölümünün sosyal ağ sitelerinden ayrılmayı düşünmemeleri durumunun, sosyal etkileşim ortamlarının kullanıma olan ilginin yakın zamanda azalmayacağına göstergesi olduğu varsayılabilir. Sosyal etkileşim ortamlarının öğrenme amaçlı kullanımına ilişkin olumlu görüşler elde edilmiştir. Özellikle olumlu görüşlerin; bu sitelere üye olma süreleriyle, sitelerde bir sosyal gruba üye olma durumlarıyla ve sosyal ağ sitelerinde ayrılma düşünceleriyle ilişkili olmaması siteler üzerindeki kullanım ve bakış açısı farklılığına göre değişmeyen bir biçimde öğrenme amaçlı kullanılabilmesine yönelik bir bulgu olarak nitelendirilebilir. Bu sonuçlardan yola çıkılarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

1. Öğrenciler arasında iletişim ve dosya paylaşım amaçlı olarak yaygın bir biçimde ve farklı erişim ortamlarında kullanılan sosyal ağ siteleri, öğrenme amaçlı çalışmalarda birer iletişim ve paylaşım ortamı rolünde kullanılabilirler.
2. Sosyal ağ sitelerinin kullanılma potansiyelleri göz önüne alındığında, bu sitelerin işbirliğine dayalı ortamlar ortaya çıkarılması konusunda yararlı olacağı görülebilmektedir.
3. Sosyal ağ sitelerinin kullanımıyla ilgili yapılacak nitel çalışmalar, bu sitelerin kullanım amaçlarına yönelik daha ayrıntılı çıkarımlar sağlayabilir.
4. Sitelerin farklı yaş gruplarındaki kullanım oranlarının incelenmesiyle tüm öğrenen gruplarına yönelik çıkarımlarda bulunabilme imkanına kavuşulabilir.

Kaynakça

- Allan, G. (2008). Flexibility, friendship and family. *Personal Relationships*, 15, 1-16.
- Bandura, A. (1995). *Self-efficacy in changing societies*. Newyork: Cambridge University Press.
- Boyd, D.M. & Ellison, N. (2007). Social network sites: Definition, history and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13, 210-230.
- Donath, J. & Boyd, D. (2004). Public displays of connection. *BT Technology Journal*, 22(4), 71-82.
- Facebook, 2009. Basın odası [çevrimiçi]. [http : // www. facebook. com/ press/ info.php? statistics](http://www.facebook.com/press/info.php?statistics) [12.12.2009 tarihinde erişildi].
- Intenewroldstats, 2009. World stats [çevrimiçi]. <http://www.Internetworldstats.com> [05.12.2009 tarihinde erişildi].
- Mahajan, P. (2009). Use of social networking in a linguistically and culturally rich India. *The International Information & Library Review*, 41, 129-136.
- Mazer,J., Murphy, R.E. & Simonds, C., J. (2009). The effects of teacher self-disclosure via Facebook on teacher credibility. *Learning, Media and Technology*, 34(2), 175-183.
- Ormrod, J. E. (1999). *Human learning*. NJ: Prentice-Hall.
- Pahl, R. & Pevalin, D.J., 2005. Between family and friends: a longitudinal study of friendship choice. *British Journal of Sociology*, 56 (3), 433-450.
- Pempek, T. A., Yermolayeva, Y.A. & Calvert, S. L. (2009). College students' social networking experiences on Facebook. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 30, 227-238.

- Pfeil, U., Arjan, R. & Zaphiris, P. (2009). Age differences in online social networking—A study of user profiles and the social capital divide among teenagers and older users in MySpace. *Computers in Human Behavior, 25*, 643–654.
- Shelton, K.(2009). Using Facebook following tragedies: A lesson for community colleges. *Community & Junior College Libraries, 15: 4*, 195 - 203.
- Steinfeld, C.,Ellison, N., B. & Lampe, C. (2009). Social capital, self-esteem, and use of online social network sites: A longitudinal analysis. *Journal of Applied Developmental Psychology, 29*, 434–445.
- Tredinnick, L. (2006). Web2.0 and business: A pointer to the intranet soft the future. *Business Information Review, 23(4)*,228–234.
- Vygotsky, L. (1994) The development of thinking and concept formation in adolescence. R. Van der Veer & J. Valsiner (Ed.), *The Vykotsky Reader* içinde (185-265). Oxford: Blackwell Publishing.
- Waters, R. D., Burnett, E., Lamm, A. & Lucas, J. (2009). Engaging stake holders through social networking: How nonprofit organizations are using facebook. *Public Relations Review. 35*, 102–106.
- West, A., Lewis, J. & Currie, P. (2009). Students' Facebook 'friends' :Public and private spheres. *Journal of Youth Studies, 12(6)*,615-627.